

NATO NEUTAJOVANÉ
SPRÍSTUPNENÉ PRE VEREJNOSŤ

DVOJSTRATEGICKÁ SMERNICA PRE VELENIE (BI-SCD) 40-1

INTEGRÁCIA REZOLÚCIE BEZPEČNOSTNEJ RADY OSN (UNSCR 1325) A RODOVÉHO HĽADISKA DO VELITEĽSKEJ ŠTRUKTÚRY NATO

REFERENCIE: pozrite prílohu E.

1. Stav. Táto smernica nahrádza dvojstrategickú smernicu pre velenie 40-1 zo dňa 2. septembra 2009. Po prijatí smernice Dvojstranná strategická smernica pre velenie (Bi-SC) 40-1 (ďalej len „Smernica“) v roku 2009 boli prijaté ďalšie rezolúcie a politiky Bezpečnostnej rady OSN. To v kombinácii so získanými poznatkami viedlo k potrebe revízie tejto Smernice.

2. Účel. Touto smernicou sa v rámci NATO realizujú politiky obsiahnuté v rezolúciách Bezpečnostnej rady OSN 1325 (2000), 1820 (2008), 1888 (2009), 1889 (2009), a 1960 (2010).

3. Použitelnosť. Táto smernica sa používa pre: veliteľstvá, Veliteľstvo spojeneckých síl pre operácie, Veliteľstvo a vrchného veliteľa spojeneckých síl pre transformáciu, vytváranie Veliteľskej štruktúry NATO (NATO Command Structure - NCS) a Štruktúry síl NATO (NATO Force Structure - NFS).

4. Doplnenie. Doplnenie nie je povolené. Každá organizácia NATO, ktorá by chcela upravovať alebo rozširovať túto smernicu, musí o tom oboznámiť hlavného navrhovateľa na Hlavnom veliteľstve spojeneckých síl v Európe (Supreme Headquarters Allied Powers Europe -SHAPE).

5. Aktualizácie publikovania. Aktualizácie sú povolené na základe schválenia od náčelníka štábu Hlavného veliteľstva spojeneckých síl v Európe (COS SHAPE) a náčelníka štábu Veliteľstva a vrchného veliteľa spojeneckých síl pre transformáciu (COS HQ SACT).

6. Navrhovateľ. Navrhovateľom tejto smernice je v súčasnosti Vedúci oddelenia pre hlavné záujmy/civilno – vojenskú spoluprácu (Office of Primary Interest - OPI/Civil - military cooperation - CIMIC), ale približne od decembra 2012 bude navrhovateľom Poradca pre rodové otázky na Hlavnom veliteľstve spojeneckých síl v Európe (SHAPE).

ZA VRCHNÝCH VELITEĽOV SPOJENECKÝCH SÍL, EURÓPU A TRANSFORMÁCIU:

Manfred Lange
Generál, DEU AF
Náčelník štábu

C A Johnstone - Burt OBE
Admirál, GBR N
Náčelník štábu

OBSAH

PREDMET	STRANA	ODSEK
KAPITOLA 1 – ÚVOD	3	
Cieľ	3	1-1
Odôvodnenie	3	1-2
Rámec OSN a NATO	4	1-3
Kľúčové definície	5	1-4
Koncepcie integrácie	6	1-5
KAPITOLA 2 –VZDELÁVANIE A ŠKOLENIE	8	
Všeobecné informácie	8	2-1
Politika vzdelávania a školenia	8	2-2
Rámec programu vzdelávania a školenia	8	2-3
Orgán pre rodové požiadavky	8	2-4
Vedúci oddelenia pre rodové hľadisko	8	2-5
Manažment školenia	8	2-6
Všeobecný súlad		2-7
Školenie Poradcu pre rodové otázky/ Oblasného poradcu pre rodové otázky	9	2-8
Školenie pred nasadením	10	2-9
KAPITOLA 3 – IMPLEMENTÁCIA	11	
Všeobecné informácie	11	3-1
Cieľ	11	3-2
Rodová vyváženosť v rámci síl NATO	11	3-3
Plánovanie a príprava operácií	11	3-4
Normy správania	12	3-5
Taktické úvahy	13	3-6
Hlásenie	13	3-7

PRÍLOHY:

- A. Poradca pre rodové otázky a Oblastný poradca pre rodové otázky - úlohy a zodpovednosti
- B. Normy správania NATO
- C. Rámec programu vzdelávania a školenia v rámci Spojeneckého veliteľstva pre transformáciu (ACT)
- D. Hlásenia týkajúce sa rodového hľadiska v operáciách
- E. Odkazy (referencie)

KAPITOLA 1 ÚVOD

1-1. **Cieľ.** Cieľom tejto smernice je zabezpečiť implementáciu Rezolúcie Bezpečnostnej rady OSN 1325 (ďalej len „Rezolúcia 1325“ – pozn. prekladateľa), súvisiacich rezolúcií a integráciu rodového hľadiska do vojenských organizácií a síl v rámci Veliteľskej štruktúry NATO (NCS) a Štruktúry síl NATO (NFS) v rámci Aliancie a v rámci operácií pod velením NATO.

1-2. **Odôvodnenie.** Bezpečnosť a riziká počas ozbrojených konfliktov vnímajú muži, ženy, chlapci a dievčatá rozdielne.¹ Tieto rozdiely je potrebné analyzovať a reagovať na ne s cieľom zabezpečiť bezpečné a stabilné prostredie pre celú populáciu. Efektívna operatívna reakcia využíva princípy „Komplexného prístupu“ s cieľom riešiť mnohostranné konflikty a krízy a prispieť k udržateľnému a dlhotrvajúcemu mieru. Na základe pochopenia, že rozmery rodovej problematiky sú dôležitou zložkou týchto snáh, je cieľom tejto smernice začlenenie rodového hľadiska do všetkých fáz činností NATO.

a. NATO uznáva, že ženy, dievčatá, a chlapci sú potenciálne náchylnejší na ohrozenie, zavražďovanie a napadnutia počas ozbrojeného útoku vrátane sexuálneho a rodovo podmieneného násillia a na sexuálne vykorisťovanie a zneužívanie. Okrem toho, sexuálne násillie je možné využívať ako strategickú zbraň počas vojny, v ktorej znásillenie, nútená prostitúcia, sexuálne otroctvo, nútená sterilizácia, mrzačenie a ostatné druhy sexuálneho násillia slúžia na terorizovanie, vytlačenie či dokonca etnickú čistku populácie. Osobitná pozornosť by sa mala venovať zabezpečeniu špeciálnej ochrany a podpory slobody pohybu pre ženy a dievčatá. S cieľom posilniť práva a bezpečnosť žien, dievčat a chlapcov, je potrebné najmä to, aby boli ženy zahrnuté a mali zastúpenie vo všetkých fázach rozhodovacích procesov vrátane mierových procesov, stabilizačných a bezpečnostných opatrení v politických a ekonomických oblastiach.

b. Rodové hľadisko je nástrojom na zvýšenie operačnej efektívnosti. Prostredníctvom identifikácie častého prehliadania populácie, uvedomovania si jej konkrétnych potrieb a zabezpečenia komplexnej odpovede na ne, dochádza k pozitívnemu ovplyvňovaniu prostredia operácií. Z toho dôvodu organizácia NATO prijala politiku presadzovania rodového hľadiska, integrácie rodového hľadiska a primeranejšej ochrany žien, dievčat a chlapcov počas ozbrojeného konfliktu. Touto smernicou sa stanovuje stratégia na rozpoznanie potreby chrániť celú spoločnosť, ale najmä sa ňou zdôrazňujú špecifické problémy týkajúce sa bezpečnosti, rizík a skúseností žien, dievčat a chlapcov. Táto stratégia by sa mala využívať pri navrhovaní, implementácii, monitorovaní a vyhodnocovaní všetkých politík a programov.

c. Táto smernica slúži ako návod na integráciu rezolúcií, dohovorov, protokolov a rodového hľadiska do plánovania a vykonávania operácií pod velením NATO.

Ustanovuje sa ňou a objasňuje úloha Poradcu pre rodové otázky (GENAD), Oblastného poradcu pre rodové otázky (GFA) a Kontaktného miesta zaoberajúceho sa rodovým hľadiskom (GFP) ako poskytovateľov špecifického poradenstva a operačnej podpory v oblasti rodového rozmeru pre veliteľa a personál organizácie NATO. Tieto úlohy a zodpovednosti sú obsiahnuté v Prílohe A.

¹ Časť I, Článok 1 Dohovoru o právach dieťaťa (20. novembra 1989) definuje dieťa ako osobu mladšiu než 18 rokov.

d. Schválenie Akčného plánu NATO Severoatlantickou radou ukladá všetkým členom NATO a partnerským krajinám povinnosť dodržiavať Rezolúciu 1325 a súvisiace rezolúcie, dohovory a protokoly ako súčasť cieľov rozšírenej politiky NATO na podporu bezpečnosti a stability. Prostredníctvom jednotnej implementácie tejto smernice by sa presadzovanie rodového hľadiska a jeho integrácia mali stať rutinnou záležitosťou.

e. Okrem vyššie uvedeného nesmú sily pod velením NATO a veliteľa akceptovať, prehliadať podporovať alebo páchať činy sexuálneho vykorisťovania a zneužívania žien alebo dievčat, ani mužov alebo chlapcov a musia sa usilovať o to, aby sa takémuto správaniu predchádzalo a reagovalo sa naň v rámci im udelených právomocí. Súčasťou tejto smernice je Príloha B – Normy správania očakávaného v silách pod velením NATO počas operácií a cvičení.

V súlade s kľúčovými koncepciami uvedenými v tomto dokumente musia požiadavky NATO počas vytvárania ozbrojených síl a personálnych konferencií vyzývať k začleňovaniu rodového hľadiska a k zlepšeniu rodovej rovnosti v operáciách v súlade so zámermi a nariadeniami Rezolúcie 1325. V tejto súvislosti požiadavky týkajúce sa prispievania môžu zahŕňať špecifickú odbornosť kvalifikovaného Poradcu pre rodové otázky (GENAD) alebo začlenenie žien do funkcií v súvislosti s miestnou populáciou.

1-3. Rámec OSN a NATO

a. **Rezolúcia Bezpečnostnej rady OSN (UNSCR 1325).** Impulzom pre túto smernicu je Rezolúcia 1325 (UNSCR 1325). 31. októbra 2000, Bezpečnostná rada OSN jednomyselne prijala Rezolúciu 1325 týkajúcu sa žien, mieru a bezpečnosti. V Rezolúcii sa rieši významný a neprímeraný dopad ozbrojeného konfliktu na ženy a dievčatá a tiež sa v nej uznáva, že prispievanie žien k predchádzaniu konfliktom, udržiavaniu mieru, riešeniu konfliktov a budovaniu mieru je podhodnotené a nedostatočne využívané. V tejto Rezolúcii sa zdôrazňuje dôležitosť rovnocennej a úplnej účasti žien ako aktívnych činiteľov v oblasti udržiavania mieru a bezpečnosti. Rezolúcia 1325 sa zameriava na ochranu, prevenciu a začlenenie rodového hľadiska s cieľom dosiahnuť rodovú rovnocennosť.

b. **Rezolúcia Bezpečnostnej rady OSN (UNSCR 1820).** Na základe Rezolúcie 1325 bola v roku 2008 schválená Rezolúcia 1820 so zameraním sa na sexuálne násilie počas konfliktov. V tejto Rezolúcii sa uznáva, že sexuálne násilie môže a je používané ako vojenská taktika s potenciálne destabilizačnými následkami. Okrem toho sa v tejto Rezolúcii sexuálne násilie označuje ako „vojnový zločin proti ľudskosti alebo ako zakladajúci akt v súvislosti s genocídou²“. Tým sa stanovuje, že sexuálne násilie súvisiace s konfliktom je záležitosťou bezpečnosti, preto sa musí riešiť s vojenskou účasťou. Okrem toho, Bezpečnostná rada OSN požiadala generálneho tajomníka OSN a krajiny poskytujúce vojakov na mierové misie OSN prijať opatrenia s cieľom bojovať proti sexuálnemu násilliu.

c. **Rezolúcie Bezpečnostnej rady OSN (UNSCRs 1888, 1889 a 1960).** Na základe Rezolúcií 1325 a 1820 bolo v rokoch 2009 a 2010 prijatých niekoľko ďalších súvisiacich rezolúcií. Všetkých týchto päť rezolúcií teda vytvára medzinárodný rámec pre implementáciu rodového hľadiska v snahe o medzinárodnú bezpečnosť a počas vykonávania mierových operácií.

d. **Politika NATO a EAPC.** NATO prijalo politiku Rady euroatlantického partnerstva (Euro – Atlantic Partnership - EAPC) pre implementáciu Rezolúcie 1325. Nasledovali akčné plány NATO. Politika aj akčné plány boli prehodnotené.

² UNseR 1820/2008 odsek 4

Počas samitu NATO v Lisabone v roku 2010 Aliancia vyzývala k výraznej a účinnej implementácii Rezolúcie 1325 a príslušných rezolúcií v rámci všetkých svojich činností. Vo vyhlásení zo samitu v Chicagu z 20. mája 2012 sa tento postoj ešte viac posilnil prostredníctvom predloženia Správy o strategickom postupe predsedom o začlenení Rezolúcie 1325 a súvisiacich rezolúcií do operácií a misií pod velením NATO.

1-4. Kľúčové definície

Pre úplné pochopenie tejto smernice je nevyhnutné porozumieť niektorým kľúčovým definíciám. Tieto definície vytvárajú predpoklady na to, ako bude strategické velenie NATO implementovať rodové hľadisko, Rezolúciu 1325 a súvisiace rezolúcie s ohľadom na politické a vojenské záväzky a očakávania NATO.

a. **Rod (pohlavie)** sa vzťahuje na spoločenské atribúty spojené s mužským a ženským pohlavím prostredníctvom socializácie a určuje pozíciu a hodnotu človeka v danom kontexte. To znamená tiež vzťahy medzi ženami a mužmi a medzi dievčatami a chlapcami, ako aj vzťahy medzi ženami a vzťahy medzi mužmi. Tieto atribúty, príležitosti a vzťahy sú utvárané spoločensky a osvojujú sa prostredníctvom procesov socializácie. Pojem pohlavie neznamená pojem žena.

b. **Začlenenie rodového hľadiska** je definované ako stratégia na dosiahnutie rodovej rovnosti prostredníctvom vyhodnocovania dôsledkov akejkoľvek plánovanej činnosti pre ženy a mužov vrátane legislatívy, politiky, programov vo všetkých oblastiach a na všetkých úrovniach s cieľom zabezpečiť, aby sa brali do úvahy všetky obavy a skúsenosti žien a mužov počas plánovania, implementácie, monitorovania a vyhodnocovania politik a programov vo všetkých politických, ekonomických a spoločenských sférach. To bude viesť k tomu, že prínos pre ženy a mužov bude rovnaký a nerovnosť nebude pokračovať. Začlenenie rodového hľadiska v tomto kontexte predstavuje proces rozpoznania a zapracovania úlohy, ktorú pohlavie zohráva v súvislosti s rôznymi operačnými misiami NATO. Začlenenie rodového hľadiska sa nezameriava výlučne na ženy, ale prínosy praktík začlenenia rozpoznávajú ich znevýhodnenú pozíciu v rôznych komunitách.

c. **Integrácia rodového hľadiska** je spôsob vyhodnocovania rozdielov žien a mužov založených na pohlaví, ktoré sa premietajú do ich sociálnych rolí a interakcií, pri rozdeľovaní moci a prístupom k zdrojom. V činnostiach Spojeneckého veliteľstva pre operácie (Allied Command Operations – ACO) a Spojeneckého veliteľstva pre transformáciu (Allied Command Transformation – ACT) sa to používa synonymne spolu s implementáciou požiadaviek Rezolúcie 1325, súvisiacimi rezolúciami ako aj smernicami NATO. Cieľom je brať do úvahy konkrétnu situáciu a potreby pre mužov a ženy a tiež to, aký rozdielny vplyv na nich majú rôzne aktivity NATO. Podstatná je implementácia rodového hľadiska prostredníctvom prispôsobenia činností na základe „rodovej analýzy“.

d. **Rodová analýza** je definovaná ako systematické zhromažďovanie a skúmanie informácií o rozdielnosti pohlaví a sociálnych vzťahoch s cieľom identifikovať a porozumieť nerovnostiam vyplývajúcim z pohlavia. Je možné chápať ju tiež ako „metódy používané na pochopenie vzťahu medzi mužmi a ženami v kontexte spoločnosti. Napríklad pri vojenskom plánovaní by sa mali vyhodnocovať rôzne bezpečnostné problémy v súvislosti so ženami a mužmi, dievčatami a chlapcami v oblasti operácií a zohľadňovať mocenské vzťahy v spoločnosti s cieľom zabezpečiť rovnaký prístup pre ženy a mužov k pomoci, v ktorej je zainteresovaná armáda v rámci humanitárnej pomoci. Medzi ďalšie príklady patrí pochopenie toho, ako bežné mechanizmy riešenia konfliktov rozdielne ovplyvňujú ženy a mužov ako sa v dôsledku vojny môže zmeniť ich spoločenský status.“

³ PO(2012)0216

e. **Rodová rovnosť** sa vzťahuje na rovnaké práva, zodpovednosti a príležitosti pre ženy a mužov a dievčatá a chlapcov. Rovnosť neznamená to, že ženy a muži sa stanú rovnakými, ale to, že ženské aj mužské práva, zodpovednosti a príležitosti nebudú závisieť od toho, či sa narodili ako ženy alebo muži.

f. **Sexuálne násilie** vzniká vtedy, keď páchateľ spácha čin sexuálnej povahy voči jednej alebo viacerým osobám alebo zapríčiní, že táto osoba alebo osoby sa stanú obeťou aktu sexuálnej povahy pod nátlakom alebo vplyvom hrozby, formou vydierania pod hrozbou násillia, zadržania, psychického nátlaku alebo zneužitia moci voči takej osobe alebo osobám alebo ďalšej osobe alebo prostredníctvom toho, že využije donucovacie prostredie alebo neschopnosť takej osoby alebo osôb dať svoj súhlas."⁵

1-5. **Koncepcie integrácie**

Na účel úplnej integrácie rodového hľadiska v rámci NATO sa rozširujú fázy plánovania, vykonávania a vyhodnocovania operácií pod velením NATO. Všetky tieto fázy musia byť založené na vstupnej a pravidelnej analýze sociálnych skupín spolu s rodovým hľadiskom.

Pri implementácii Rezolúcie 1325 a integrácii rodového hľadiska je potrebné brať do úvahy nasledujúce koncepcie:

a. V rámci „Komplexného prístupu“ zabezpečte riešenie a jednanie o rizikách a bezpečnosti pre celú populáciu.

b. Nadviažte a udržiavajte spoluprácu s miestnou populáciou, nevládnymi organizáciami a medzinárodnými organizáciami na strategickej, operačnej a taktickej úrovni prostredníctvom použitia civilno-vojenských koordinačných mechanizmov.

c. Zabezpečte, aby sa vzdelávanie a školenie, vrátane školenia pred nasadením, ktoré sú uvedené v kapitole 2 tejto smernice, uskutočňovalo pre všetok personál v operáciách pod velením NATO.

d. Národné programy výrazne podporujú zapracovanie cieľov školenia NATO v oblasti rovnosti pohlaví pred nasadením (pozrite kapitolu 2) na základe tejto smernice s cieľom zabezpečiť interoperabilitu počas cvičení a operácií.

e. Povzbudzujte členské štáty NATO a jeho partnerov k zdieľaniu najlepších postupov a vzájomnej podpore pri národnej implementácii Rezolúcie 1325.

⁴ Pozrite OSN (2010), „Riešenie sexuálneho násillia v spojení s konfliktom – Analytický súpis mierových postupov“, New York, NY: OSN, s. 5, ako príručku k vykonaniu následných činností v súvislosti s analýzou rodového hľadiska.”

⁵ Prvky zločinov Medzinárodného trestného súdu.

- f. V rámci „Komplexného prístupu“ zabezpečte efektívny mechanizmus hlásenia a zdieľania informácií medzi NATO a civilnými organizáciami na medzinárodnej úrovni a tiež na miestnej úrovni.
- g. Zabezpečte efektívny mechanizmus hlásenia a monitorovania v súvislosti s Rezolúciou 1325 a súvisiacimi rezolúciami.
- h. Zavedte koncepcie, postupy a mechanizmy na riešenie a jednanie o sexuálnom násilí počas konfliktov a tiež všeobecne o bezpečnosti ľudí.
- i. Analyzujte dostupné opatrenia na ochranu proti rodovo podmienenému násiliu pre konkrétne operácie, konkrétne pre prípady znásilnenia a iných foriem sexuálneho zneužívania v situáciách ozbrojeného konfliktu.
- j. Tam, kde je to potrebné, zabezpečte dodržiavanie Noriem správania NATO s nulovou toleranciou pre prípady sexuálneho vykorisťovania a zneužívania (Sexual Exploitation and Abuse - SEA).
- k. Snažte sa o rodovo vyváženejšie zloženie pracovnej sily a rozšírenia úloh pre ženy v operáciách a misiách na všetkých úrovniach.
- l. Usilujte sa o posilnenie reprezentácie žien prostredníctvom kodifikačného systému NATO (nastolenie mieru – PE a riadenia krízy – CE).
- m. Snažte sa o rodovú rovnosť v štruktúre síl NATO (NFS) s cieľom vykonávať spoľahlivú a vierohodnú externú činnosť a prácu týkajúcu sa žien a rodovej rovnosti v Oblasti spoločných operácií (Joint Operational Area - JOA).

KAPITOLA 2

VZDELÁVANIE A ŠKOLENIE

2-1. **Všeobecné informácie.** Pokyny uvedené v tejto smernici sa spájajú s konkrétnymi činnosťami počas obdobia mieru a tiež s komplexnými plánovacími procesmi operácií NATO. Najvyšší účinok sa dosiahne vtedy, ak je rodové hľadisko zahrnuté do počiatočných foriem školenia a vzdelávania a prostredníctvom kurzov na rôznych úrovniach je zavádzané ďalej s cieľom dosiahnuť celoživotné vzdelávanie.

2-2. **Politika vzdelávania a školenia.** Táto smernica sa používa spolu so vzdelávacím a školiacim programom popísanom v dokumente R *Bi-SC Smernica 75-2, Smernica o vzdelávaní, školení, výcviku a vyhodnocovaní (Directive 75-2, Education, Training, Exercise and Evaluation- ETEE)* a mala by podporovať národné akčné plány. Pre podporu interoperability je táto smernica v súlade s aktuálnymi normami a akčnými plánmi organizovanými a riadenými Oddelením OSN pre mierové operácie (United Nations Department of Peacekeeping Operations - UN DPKO) a Európskou úniou (European Union - EU).

2-3. **Rámec programu vzdelávania a školenia.** V súlade s dokumentom S, *Programová smernica a pokyny č.1 o vzdelávaní a školení ACT (Spojenecké veliteľstvo pre transformáciu) (vzdelávanie a školenie) (ACT Education and Training (E and T) Programme Direction and Guidance No.1)* sa bude pri všetkých vzdelávacích a školiacich iniciatívach postupovať podľa pre program pre Spojenecké veliteľstvo pre transformáciu (ACT), vzdelávanie a školenie. Keďže sa tento program vzťahuje na implementáciu Rezolúcie 1325 a integráciu rodového hľadiska do vzdelávania a školenia, je uvedený v prílohe C a podrobnejšie popísaný nižšie v odsekoch 2 – 8.

2-4. **Orgán pre rodové požiadavky.** Orgánom zaoberajúcim sa požiadavkami (RA) týkajúcimi sa rozsahu, koncepcií a oblastí školenia v oblasti rodovej problematiky ako schopnosti je Špeciálna poradenská skupina (Special Advisory Group - SAG) Hlavného veliteľstva spojeneckých síl v Európe. Požiadavky sa formulujú formou dialógu s Medzinárodným štábom NATO/ Divíziou pre operácie (International Staff - IS/Operations Division - OPS) založenom na pokynoch od Plánovacej komisie operácií (Operational Planning Committee - OPC) a so zohľadnením potrieb pre výcvik, ktoré môžu určiť velitelia operácií.

2-5. **Vedúci oddelenia pre rodové hľadisko.** Vedúci oddelenia (Department Head - DH) pre vykonávanie školenia pre Poradcu pre rodové otázky (GENAD) a Oblastného poradcu pre rodové otázky (GFA) sa označuje ako Škandinávske centrum pre rodové otázky vo vojenských operáciách (Nordic Centre for Gender in Military Operations - NCGM) a pobočka Medzinárodného centra švédskych ozbrojených síl (Swedish Armed Forces International Centre - SWEDINT).

2-6. **Manažment školenia.** V zastúpení Inštruktora spojených síl (Joint Force Trainer - JFT) Spojeneckého veliteľstva pre transformáciu (ACT) vedúci oddelenia pozýva všetky zúčastnené strany podieľajúce sa na implementácii rodového hľadiska (orgán zaoberajúci sa požiadavkami, expertov v danej problematike, európske nadácie pre odbornú prípravu (ETFs) a pridružené organizácie) na výročnú Konferenciu o vzdelávaní a školení v oblasti rodového hľadiska za účelom aktualizácie kurzov a obsahu, koordinácie národnej podpory a účasti, poskytnutia spätnej väzby z operácií a diskusie o odporúčaniach týkajúcich sa vývoja školiaceho programu, cieľov a noriem. Inštruktor spojených síl má konečnú právomoc v rámci vzdelávania a školenia týkajúcu sa všetkých iniciatív školiaceho programu v oblasti rodovej problematiky, analýz, zmien a schválení.

2-7. **Všeobecný súlad.** Jednotky NATO, ktoré počas operácií prichádzajú do kontaktu s miestnymi populáciami, musia byť pred nasadením vyškolené v oblasti Rezolúcie 1325 a súvisiacich rezolúcií a v problematike rodového hľadiska.

V súlade so školiacimi požiadavkami nepretržitého vzdelávania je potrebné dosiahnuť ďalšiu špecifickú kvalifikáciu týkajúcu sa rodového hľadiska. Nižšie sú uvedené minimálne zodpovednosti na zabezpečenie súladu:

a. Na všetkých úrovniach Veliteľskej štruktúry NATO (NCS) integrujte Rezolúciu 1325 a súvisiace rezolúcie a rodové hľadisko do všetkých programov vzdelávania, školenia výcviku a vyhodnocovania.

b. Začleňte školiace kurzy o rodovom hľadisku do kurzov vo Vzdelávacích a školiacich zariadeniach NATO (NATO Education and Training Facilities - NETFs), Špecializovaných stredísk NATO (NATO Centres of Excellence - CoEs), Partnerských stredísk pre školenie a vzdelávanie (Partnership Training and Education Centres - PTEC), Národných školiacich inštitúcií a školiacich stredísk NATO v súvislosti s budovaním kapacít, uvedením, poslaním a národnými školiacimi programami.

c. Analyzujte vzdelávacie a školiace programy prostredníctvom periodických kontrol kurikula s cieľom zahrnúť najaktuálnejšie informácie a trendy súvisiace s danou problematikou.

d. Do školenia v posádkach a oblastiach nasadenia počas operácií, misií a cvičení zahrňte Rezolúciu 1325 a rodový rozmer. Súčasťou školenia by mala byť rodová problematika a kultúrne/sociálne povedomie, prehľad o Rezolúcii 1325 a súvisiacich rezolúciách a informácie o tom, do akej miery sa týkajú efektívnosti operácií. Počas školenia by sa tiež mala zdôrazňovať potreba nulovej tolerancie porušenia Noriem správania NATO a zneužívania alebo nesprávneho správania počas operácií. V prípade operácií pod velením NATO za vojenské školenie pred nasadením zodpovedajú krajiny vysielajúce vojakov. S cieľom prispieť ku štandardizácii je potrebné, aby vyššie uvedené témy boli súčasťou školenia. Všetkým jednotlivcom, ktorí sú nasadení, bude poskytnuté príslušné školenie prostredníctvom štandardizovaného a akreditovaného školiaceho systému Spojeneckého veliteľstva pre transformáciu (ACT).

e. Zabezpečte, aby subjekty pracujúce na lokálnej úrovni (mužské alebo ženské) boli dostatočne oboznámené s Rezolúciou 1325 a súvisiacimi rezolúciami a tiež s politikou a smernicami NATO. Celé kurikulum školenia pre mužskú aj ženskú zainteresovanosť by mali obsahovať odseky týkajúce sa týchto rozmerov.

f. Zabezpečte, aby obsahom všetkých špecifikácií, scenárov a cieľov NATO cvičení a hromadných školení bolo rodové hľadisko založené na Rezolúcii 1325 a súvisiacich rezolúciách.

g. Zabezpečte, aby všetky vyhodnotenia Hlavného štábu NATO, cvičenia a hromadné školenia vyhodnocovali integráciu a účinnosť v súvislosti s rodovým hľadiskom a Rezolúciou 1325 a vykonávaním školenia o Rezolúcii 1325 a rodovom hľadisku na všetkých úrovniach Veliteľskej štruktúry NATO (NCS).

h. Pravidelne šírte informácie (napr. štúdie, poučenia, najlepšie postupy) a školiace materiály medzi personálom. Usporiadajte semináre a pozvite odborníkov za účelom poskytnutia informačných sedení o témach súvisiacich s danou problematikou.

g. Monitorujte, posudzujte a analyzujte efektívnosť Rezolúcie 1325 a školení o rodovom hľadisku a kultúrnom povedomí (v posádkach a v oblastiach nasadenia). Zabezpečte spätnú väzbu prostredníctvom Najvyššieho veliteľa spojeneckých vojsk v Európe (SACEUR),

výročných správ Spojeneckého veliteľstva pre transformáciu a v prípade možnosti plánov manažmentu.

2-8. Školenie Poradcu pre rodové otázky/ Oblastného poradcu pre rodové otázky (GENAD/GFA). V prílohe C sú uvedené povinné a odporúčané spôsoby školení pre Poradcu pre rodové otázky a Oblastného poradcu pre rodové otázky. Je to zmiešaný školiaci program, v ktorom sa kombinuje Pokročilé distribuované (dištančné) vzdelávanie (Advanced Distributed Learning - ADL) spolu so zadávaním pokynov v triede s cieľom vytvoriť optimálny program. Vedomosti a zručnosti potrebné na zvládnutie príslušnej úrovne plánovania v súvislosti s otázkou rovnosti a jeho uplatňovania v rámci operácií je možné dosiahnuť vďaka ponuke rôznych kurzov a rôznych úrovni znalostí (úrovne hĺbky znalostí – DoK) alebo úrovni pokynov ušitých na mieru podľa potrieb študentov. Kurzy plánovania operácií sú zahrnuté ako „odporúčané” školenie, keďže kurzy pre Poradcu pre rodové otázky a Oblastného poradcu pre rodové otázky by mali byť neoddeliteľnou súčasťou Skupiny pre spoločné plánovanie operácií (JOPG) a Smernice pre bezpečnostný operačný postup (SOPG). Ako minimum sa odporúčajú databázy GFP (vojenské porovnanie) na dosiahnutie úrovne 100 pre pokročilé dištančné vzdelávanie. Komplexný „Strategický plán školenia” v súvislosti s rodom sa vyvíja.

2-9. Školenie pred nasadením. Pred novými operáciami a misiami NATO na vojenskej strategickej a operačnej úrovni sa musí uznať za vhodné poskytnúť údaje o rodovom rozmere v špecifickej oblasti operácie. Začleňte poučenia z operácií a misií NATO, EÚ, OSN a tiež informácie z medzinárodných ženských a nevládných organizácií. Minimálne požiadavky na obsah školenia pred nasadením:

- a. Zdôraznenie dôležitosti ochrany, práv a potrieb žien, dievčat a chlapcov.
- b. Poskytnutie informácií o tom, ako zapojiť a zvýšiť účasť miestnych žien a ako si vymieňať informácie so ženami.
- c. Poskytnúť školenie o kultúrnom povedomí na základe analýzy rodových vzťahov v oblasti spoločných operácií (Joint Operations Area – JOA).
- d. Demonštrácia, ako integrácia rodového hľadiska môže slúžiť ako silový nástroj a podporovať efektivitu operácií pod velením NATO.
- e. Pochopenie opatrení v súvislosti s medzinárodným právom týkajúcich sa práv a ochrany žien a dievčat, najmä civilného obyvateľstva, počas ozbrojených konfliktov a tiež Noriem správania NATO (Pozrite prílohu B).
- f. Školenie pred nasadením by malo byť namiesto všeobecného „zvyšovania povedomia” konkrétne a zamerané na konkrétnu oblasť spoločných operácií.

KAPITOLA 3

IMPLEMENTÁCIA V OPERÁCIÁCH

3-1. **Všeobecné informácie.** Operácie NATO sa musia bezpodmienečne plánovať a vykonávať v súlade s Rezolúciami 1325, 1820, 1888, 1889 a 1960 a tiež s *Dohovorom o odstránení všetkých foriem diskriminácie voči ženám (Convention on the Elimination of all forms of Discrimination against Women - CEDAW)* a súvisiacich rodových politik a smerníc NATO uvedených v Prílohe E.

3-2. **Cieľ.** Rodové hľadisko je nástroj, ktorý sa používa na lepšie pochopenie spoločnosti ako celku. Pre dosiahnutie úspešnosti v misiách a požadovaného efektu musí NATO plne rozumieť prostrediu svojich operácií. Táto koncepcia je mimoriadne dôležitá v súvislosti s nastolením stability a bezpečnosti.

Prostredníctvom implementácie Rezolúcie 1325 a integrácie rodového hľadiska je možné lepšie pochopiť pozitívne účinky operácie. Prostredníctvom riešenia ženskej časti populácie sa očakáva získanie dodatočných informácií a zlepšenie povedomia o situácii. Okrem toho to znamená aj možnosť komunikovať so všetkými skupinami a zástupcami miestnej populácie. Tým sa získajú poznatky o tom, ako je možné koncentrovať a čo najefektívnejšie využívať zdroje. Rodové hľadisko sa musí integrovať a sfunkčňovať na všetkých úrovniach plánovania a operácií.

3-3. Rodová vyváženosť v rámci síl NATO

Operácie pod velením NATO sa môžu zefektívniť prostredníctvom zvýšenej účasti žien na všetkých úrovniach.

Skúsenosti a zručnosti *oboch pohlaví* – mužov aj žien sú pre úspech operácie NATO nevyhnutné. Súčasné konflikty často vyžadujú „Komplexný prístup“ z hľadiska taktnejších verejných vzťahov, lepšiu a rozsiahlejšiu informovanosť o situácii, informačných operáciách, zhromažďovaní informácií a produkcii spravodajských informácií. Ženy v silách pod velením NATO môžu byť prínosom a nástrojom, najmä čo sa týka činností a zapojenia miestnej populácie. V operáciách pod velením NATO sa nasadia kapacity a schopnosti na zapojenie celej populácie, mužov a žien, dievčat a chlapcov. Optimálne je mať obe rodovo vyvážené sily a rodovo vyvážené tímy.

Činnosti s rodovou zainteresovanosťou zahŕňajú, ale neobmedzujú sa na: civilno – vojenskú spoluprácu (Civil – military cooperation - CIMIC), získavanie informácií (Human Intelligence - HUMINT), informačné operácie, psychologické operácie, vyšetrovania, zdravotnícke služby a verejné záležitosti.

3-4. Plánovanie a príprava operácií.

Plánovanie a príprava operácií NATO sú kľúčovými krokmi na efektívne splnenie misie. Zahnutie Rezolúcie 1325 a rodového hľadiska do všetkých úrovní plánovania je pri vývoji stratégií na riešenie celého spektra scenárov krízového manažmentu so zainteresovanosťou NATO nevyhnutné.

Aliancia si uvedomuje hľadiská žien, ich náhľad a zručnosti ako pridanú hodnotu vo všetkých svojich činnostiach. Počas operácií NATO je dôležité úplne pochopiť miestnu kultúru, spoločnosť a prostredie (t.j. kontext), ktorý zahŕňa rodový rozmer. Je tiež nevyhnutné prijať opatrenia na zlepšenie rodovej rovnosti v súvislosti s operáciami. Počas procesu pochopenia miestneho kontextu je najdôležitejšie počúvať a prijať rady a odporúčania od oboch pohlaví - žien aj mužov. Sily pod velením NATO musia chápať kultúrny kontext, v rámci ktorého sa uskutočňujú operácie a nielen uplatňovať svoje vlastné normy, zákony a postupy. Je však potrebné analyzovať a riešiť rozdiely medzi medzinárodným a miestnym právom, ľudské práva a kultúru. Poučenia naznačujú, že sily so zmiešanými rodmi (pohlaviami) zlepšujú zdieľanie informácií, poznatkov, spravodajských informácií a slúžia ako nástroje na získavanie dôvery a vierohodnosti.

S ohľadom na Rezolúciu 1325 a rodové hľadisko sa plánovanie, vykonávanie a vyhodnocovanie operácií pod velením NATO musí zameriavať na nižšie uvedené funkcie (konkrétne úlohy a zodpovednosti sú uvedené v Prílohe A):

a. Včasné využitie odborných znalostí Poradcu pre rodové otázky (GENAD) s cieľom zabezpečiť úplnú integráciu Rezolúcie 1325 a rodového hľadiska. Poradcovia pre rodové otázky by mali poskytnúť odborné znalosti v danej problematike pre plánovačov a veliteľov v súvislosti s Rezolúciou 1325 a rodovým rozmerom.

Tieto poznatky by mali byť založené na analýze rodu pre príslušné oblasti operácie. Pred akýmkoľvek plánovacím procesom operácie je potrebné vykonať rodovú analýzu.

Bude to súčasťou informovanosti o situácii (pre konkrétne spoločné operácie - JOA). Práca a výsledky týkajúce sa informovanosti o situácii by vždy mali zahŕňať rodové hľadisko.

b. Počas vytvárania síl a konferencií týkajúcich sa celoživotného vzdelávania (CE) špecifikujte požiadavky týkajúce sa Poradcov pre rodové otázky. Musia zabezpečovať účasť žien na taktických a operačných pozíciách s cieľom zakaždým zabezpečiť účasť celej populácie.

c. Poradcovia pre rodové otázky by mali poskytnúť znalosti v danej problematike o postupoch na ochranu civilného obyvateľstva so špecifickým zameraním sa na ženy, dievčatá a chlapcov, pred násilím, znásilnením a inými formami sexuálneho zneužívania vrátane nelegálneho obchodovania s ľuďmi. Je to v súlade s Rezolúciami 1325, 1820 a súvisiacimi rezolúciami.

d. Zabezpečte včlenenie rodového hľadiska do všetkých úsilí pri budovaní kapacít v oblasti podporných, školiacich a inštruktorských síl pre miestnu bezpečnosť.

e. Operačné plány NATO (Operational Plans -OPLANs) budú obsahovať popis Noriem správania NATO (NATO Standards of Behaviour - pozrite Prílohu B), ustanovenia týkajúce sa *Boja proti obchodovaniu s ľuďmi (Combating Trafficking in Human Beings* - odkaz M) ako aj špecifickú prílohu týkajúcu sa rodovej problematiky. Referencie 0 a N slúžia ako konkrétne návody pre plánovanie operácií NATO a riešenie a integráciu rodového hľadiska.

3-5. Normy správania

Mandát Bezpečnostnej rady OSN môže od operácií NATO požadovať ochranu populácie. Operácie sú rozmiestnené tiež na základe základných hodnôt pre ľudské práva a demokracie.

Personál NATO v akejkoľvek pozícii sa vždy musí správať ako vzor. Sexuálne vykorisťovanie a zneužívanie (SEA), ktorými sa zaoberá Rezolúcia 1820, poškodzuje imidž a integritu akejkoľvek operácie.

Podľa informácií v kapitole 1 sily pod velením NATO a velitelia nesmú akceptovať, tolerovať, podporovať alebo vykonávať činy sexuálneho vykorisťovania a zneužívania a musia sa snažiť o to, aby k nim nedochádzalo a reagovať na takéto správanie v rámci svojich sankčných právomocí a oprávnení. Súčasťou tejto Smernice je Príloha B – Normy správania, ktoré sa očakáva od síl pod velením NATO počas operácií a cvičení.

3-6. Taktické úvahy

Hliadkovanie poskytuje možnosti pre spoluprácu s miestnou populáciou s cieľom zlepšiť získavanie informácií pre operáciu. Týmto spôsobom sa získava komplexnejší obraz o miestnej situácii. Prostredníctvom konzultácií s miestnymi ženami je tiež možné pomôcť riešiť špecifické otázky týkajúce sa ochrany žien a dievčat, akými sú náchylnosť k sexuálnemu zneužívaniu a obchodovanie s ľuďmi.

Napríklad zber vody a palivového dreva sú v mnohých oblastiach ovplyvnených konfliktom výlučne rodovo podmienenými činnosťami. Ženy a dievčatá často nesú hlavnú zodpovednosť za tieto činnosti vo vonkajšom priestore. Z hľadiska bezpečnosti je to veľmi dôležité, pretože počas vykonávania týchto činností môžu ženy a dievčatá byť prvými, ktoré si všimnú aktivity, ktoré by mohli ovplyvniť bezpečnosť prostredia. Ich pohľady na situáciu by mohli pomôcť pri zvyšovaní pochopenia bezpečného prostredia počas misí na dennej báze. Okrem toho počas nosenia vody, zbierania dreva a účasti na trhoch za účelom kúpy jedla môžu byť ženy a dievčatá vystavené rizikám ako sú znásilnenie, napadnutie alebo únos. Preto je pre plánovanie trás a harmonogramu vykonávania hliadok na zvýšenie bezpečnosti nevyhnutná konzultácia so ženami a ženskými organizáciami.

Táto konzultácia je kľúčová, nakoľko opatrenia na ochranu žien a dievčat bez jej vykonania vedú často k neefektívnym a kontraproduktívnym výsledkom.

3-7. Hlásenie

Silné a efektívne mechanizmy monitorovania a hlásenia by sa mali vykonávať neustále pre zabezpečenie hlásenia a riešenia porušovania ľudských práv, sexuálneho a rodovo podmieneného násillia (Sexual and Gender Based Violence – SGBV) a náznakov o domácom alebo medzinárodnom obchodovaní s ľuďmi. Navrhované otázky je potrebné brať do úvahy počas hlásení podľa Prílohy D, *Hlásenie týkajúce sa rodového hľadiska v operáciách*. Toto hlásenie by malo byť v čo najvyššej možnej miere zahrnuté do postupov pre hlásenia v rámci spoločných operácií. Hlásenia by mali obsahovať informácie o situácii žien, chlapcov a dievčat, o dopade intervencií NATO na ženy, mužov, dievčatá a chlapcov a štatistiku rozdelenú podľa pohlaví. Okrem pravidelných hlásení by mali tiež obsahovať ústne inštrukcie, správy o postupe a tematické správy. V Periodických hodnoteniach misie (Periodic Mission Reviews – PMRs) by sa malo osobitne riešiť rodové hľadisko.

PORADCA PRE RODOVÉ OTÁZKY A OBLASTNÝ PORADCA PRE RODOVÉ OTÁZKY – ÚLOHY A ZODPOVEDNOSTI

V období mieru slúži Poradca pre rodové otázky na hlavnom veliteľstve a na strategických/operačných úrovniach a Oblasťný poradca pre rodové otázky je nasadený na operačné/taktické úrovne.

1. Vzhľadom na to, že veliteľia NATO a ich personál ešte nie sú vyškolení a zruční v oblastiach plánovania a vykonávania operácií s integrovaným rodovým hľadiskom, Poradca pre rodové otázky (GENAD) a Oblasťný poradca pre rodové otázky (GFA) sú potrební pre zabezpečenie toho, aby rodové hľadisko bolo neoddeliteľnou súčasťou operácií plánovania. Pozície GENAD a GFA sú pozície na plný pracovný úväzok, ktoré si vyžadujú školenie, vzdelávanie a skúsenosti.

2. Každá revízia Zriadenia mieru organizáciou NATO (Peacetime Establishment - PE) a štruktúra neustáleho vzdelávania (CE) musí obsahovať úvahy vymenovať GENAD a GFA. To slúži na zabezpečenie integrácie a spoločného pochopenia Rezolúcie 1325 a rodového rozmeru. Poradcovia pre rodové otázky a Oblasťní poradcovia pre rodové otázky by mali byť uvedení do funkcie prostredníctvom Veliteľskej štruktúry NATO (NATO Command Structure –NCS) vrátane nasaditeľných/nasadených veliteľstiev a tiež počas cvičení.

3. GENAD poskytuje poradenstvo na požiadanie a tiež vtedy, keď to uzná za vhodné. GENAD by stále mal byť členom skupiny plánovania, napríklad Skupiny strategického plánovania operácií (Strategic Operational Planning Group – SOPG) alebo Skupiny spoločného plánovania operácií (Joint Operational Planning Group - JOPG).

4. GENAD by mal mať priamy prístup do skupiny veliteľov/velenia s cieľom mať možnosť včas a priamo komunikovať s tými, ktorí vykonávajú rozhodnutia. Týmto sa podčiarkuje rodové hľadisko ako prierezová funkčná oblasť. GENAD spolupracuje s ostatnými poradcami pre rodové otázky, oblasťnými poradcami pre rodové otázky a kontaktnými miestami, ktoré sa zaoberajú rodovým hľadiskom (Gender Focal Point – GFP) na vyšších a podriadených veliteľstvách.

5. Úlohy a zodpovednosti Poradcu pre rodové otázky budú popísané v Štandardných prevádzkových postupoch (Standard Operating Procedures SOPs). Tieto postupy musia byť vypracované na mieru pre príslušné veliteľstvo alebo operáciu. Tento zoznam neobsahuje úplne všetko, ale štandardne zahŕňa nasledovné:

a. Požiadavku, aby GENAD/GFA podávali hlásenia priamo veliteľovi a poskytovali podporu s cieľom zabezpečiť, aby plánovanie, vykonávanie a vyhodnocovanie riadne integrovali rodové hľadisko.

b. Ako neoddeliteľná súčasť veliteľstva alebo veliteľom nasadeného personálu musí Poradca pre rodové otázky vytvoriť a udržiavať vzťahy a nadväzovať spojenia so všetkými zložkami personálu s cieľom podporovať integráciu Rezolúcie 1325 a rodového hľadiska.

c. Podporovať operačné ciele a aktivity v príslušných spoločných operáciách týkajúce sa miestnych bezpečnostných síl, napr. nábor žien, pomoc národným bezpečnostným silám, podpora pri vytváraní miestnych štruktúr s ponechaním žien v nich, školenia a vzdelávanie.

d. Vyhodnocovať rôzne bezpečnostné riziká pre mužov a ženy prostredníctvom monitorovacích a vyhodnocovacích činností.

e. Podporovať rôzne funkcie štábu v úsilí ako integrovať rodové hľadisko do ich konkrétnych úloh a produktov.

f. Vykonávať a šíriť rodovú analýzu s cieľom zabezpečiť, aby bol rodový rozmer súčasťou prebiehajúcej práce na získanie informovanosti o situácii.

g. V rámci „Komplexného prístupu“ spolupracovať v oblasti zdieľania informácií a pri koordinačných činnostiach so zainteresovanými činiteľmi v rámci medzinárodnej komunity vrátane medzinárodných organizácií (International Organisations – IOs) a nevládných organizácií (Non-Governmental Organisations – NGOs). GENAD by mal tiež podporovať interakciu medzi činiteľmi v medzinárodnej komunite pracujúcimi na Rezolúcii 1325 a rodovej otázke. Tieto činnosti by mali byť koordinované v súlade s príslušnými Štandardnými prevádzkovými postupmi pre konkrétne veliteľstvo.

h. Podporovať a sprístupňovať miestne právo, smernice a záväzky súvisiace s Rezolúciou 1325 a súvisiacimi rezolúciami, ženami a rodovým hľadiskom.

i. Podporovať veliteľa, J1 a Právnych poradcov NATO (Legal Advisors – LEGAD) v oblasti akýchkoľvek požiadaviek alebo vyšetrovania iniciovaných zo strany veliteľa týkajúcich sa porušenia Noriem správania NATO alebo obvinenia z násillia, znásilnenia alebo iných foriem sexuálneho zneužitia.

j. Podporovať rodovo vyvážené sily a najmä zabezpečiť, aby ženy boli súčasťou pravidelnej štruktúry síl. Je nevyhnutné pravidelne a flexibilne zapájať mužskú ako aj ženskú časť miestnej populácie.

k. Osobitnú pozornosť je potrebné venovať organizáciám a skupinám, ktoré bránia ľudské práva žien a detí.

6. Nasleduje zoznam zodpovedností štábu (nie sú uvedené všetky), s ktorými by mal Poradca pre rodové otázky udržiavať kontakty, a na ktoré by mal zameriavať svoje úsilie:

a. **J1.** Poskytovať poradenstvo týkajúce sa rodového rozmeru v politike, v oblasti noriem správania a nábora s cieľom zabezpečiť zlepšenie rodovej vyváženosti a najímanie miestnych zamestnancov do posádok a školení v rámci misie. Manažment ľudských zdrojov (Human Resource Management - HRM) by sa mal podieľať na štatistike súvisiacej s rodovou problematikou.

b. **J2.** Riešiť rodové otázky, ktoré môžu ovplyvniť zhromažďovanie informácií (t.j. HUMINT, vyhodnocovanie rizík), rozvoj poznatkov, analýzu a produkciu. Poradca pre rodové otázky by mal vykonávať rodovú analýzu a posúdenie na základe zhromaždených informácií.

c. **J3.** Pomáhať pri posudzovaní bezpečnostných situácií týkajúcich sa žien a rodovej analýzy, pomáhať pri plánovaní a vykonávaní operácií. Napríklad, informačné operácie, psychologické operácie, hľadkovanie a pátracie operácie. Zabezpečiť rodovo vyvážený prístup k snahám počas zainteresovania kľúčových vodcov. GENAD musí byť informovaný o činnostiach, plánoch a vyhodnoteniach súvisiacich s rodovou otázkou.

d. **J4.** Podporovať zdravotnícke a logistické záležitosti a tiež implementovať rodové hľadisko do zložiek. GENAD by mal podporovať plánovanie a vyhodnocovanie logistických činností, ktoré majú dopad na rodové vzťahy, napríklad výstavba zariadení, komunikácií, atď.

e. **J5.** Podporovať plány misie, návrhy operácií a dlhodobé plánovanie s integráciou rodového hľadiska. Zúčastňovať sa na procese plánovania a vykonávať expertízu v danej problematike. GENAD je zodpovedný za navrhovanie príloh týkajúcich sa rodovej otázky. GENAD bude podporovať vyhodnotenie v súvislosti s rodovou otázkou a úvahy počas plánovania.

f. **J7.** Poskytovať vedenie s ohľadom na včlenenie Rezolúcie UNSCR 1325 a informovanosti o rodovej otázke do hromadných školení a cvičení. Poradenstvo by sa malo tiež rozšíriť aj o národné školenie pred nasadením.

g. **J9/CIMIC.** Podporovať a poskytovať vedenie týkajúce sa zapojenia a nadviazania kontaktov so ženskou časťou populácie a tiež so ženskými organizáciami. Osobitnú pozornosť je potrebné venovať ženským organizáciám. Musí im byť poskytnutá možnosť stretnúť sa a zapojiť sa do rôznych častí operácií pod velením NATO v závislosti od toho, aká téma/oblasť sa rieši. Poznámka: je neefektívne, ak sa GENAD alebo J9/CIMIC (civilno-vojenská spolupráca) stanú predajným miestom (miestami) kontaktu na ženy a ženské organizácie.

h. **Právni poradcovia NATO (Legal Advisors – LEGAD).** Poskytovať poradenstvo o rodovom rozmere v právnom systéme v súlade s príslušnými bezpečnostnými rezolúciami a ostatnými dokumentmi. Poskytovať relevantné informácie o tom, kde sa zanedbávajú alebo porušujú práva žien, dievčat a chlapcov.

i. **Centrum strategickej komunikácie NATO (STRATCOM).** Podľa potreby poskytovať poradenstvo týkajúce sa zahrnutia vhodného obsahu a konkrétnych správ týkajúcich sa rodovej otázky. Keďže STRATCOM slúži na strategické zasielanie správ, je dôležité, aby bol do nich na všetkých úrovniach zahrnutý obsah od Poradcu pre rodové otázky s cieľom zlepšiť integráciu rodového hľadiska do všetkých príslušných odkazov šírených prostredníctvom NATO.

7. Kontaktné miesto zaoberajúce sa rodovým hľadiskom (Gender Focal Point - GFP). Kontaktné miesto zaoberajúce sa rodovým hľadiskom je pozícia s dvojakou funkciou, ktorá podporuje veliteľa v implementácii smerníc a postupov s rodovým hľadiskom. Kontaktné miesto vedie funkčné dialógy s Poradcom pre rodové otázky, ale hlásenia poskytuje prostredníctvom štruktúry velenia. Na taktickej úrovni kontaktné miesto zabezpečuje to, aby sa rodové hľadisko plne integrovalo do denných úloh v rámci operácie. Tieto činnosti by mohli zahŕňať, ale neobmedzujú sa na: hliadkovanie, umožnenie poskytovania humanitárnej pomoci, pátracie postupy, pomoc náhodným bezpečnostným silám, vyhodnocovanie rôznych bezpečnostných rizík mužov a žien pri monitorovacích a vyhodnocovacích činnostiach a poskytovanie školenia v oblasti rodovej problematiky pre personál NATO.

NORMY SPRÁVANIA NATO

1. **Zabezpečenie zhody.** Sily NATO musia vnútorne aj externe dodržiavať a postupovať podľa vysokých morálnych a ľudských noriem. Akákoľvek forma zneužívania, vykorisťovania alebo obťažovania sa nesmie nikdy akceptovať. Vojakovi, ktorý na internej úrovni zneužíva kolegov, alebo zle s nimi zaobchádza, sa nesmie dôverovať, že riadne splní úlohy na externej úrovni. Velitelia a sily sú povinní predchádzať a reagovať na takéto správanie v rámci ich sankčných právomocí a oprávnení.

Sexuálne vykorisťovanie: akékoľvek skutočné alebo zamýšľané zneužitie pozície zraniteľnosti, rozdielnej moci alebo dôvery na sexuálne účely vrátane finančného, spoločenského alebo politického prospechu.

Sexuálne zneužívanie: skutočný alebo výhražný fyzický čin sexuálnej povahy prostredníctvom donútenia alebo donucovacích podmienok.

2. **Rozsah.** Tieto normy sa týkajú správania jednotlivca v službe aj mimo nej. Slúžia pre veliteľov ako prostriedok na neustále posilňovanie dobrého poriadku a disciplíny medzi silami a personálom NATO. Tieto normy nemajú predstavovať náhradu alebo obmedzenie národných politík, ale slúžia ako popis noriem pre zabezpečenie profesionalizmu a splnenie vysokých očakávaní Aliancie a jej partnerov v súvislosti s výkonom personálu NATO. Velitelia jednotlivých operácií majú oprávnenie stanoviť prísnejšie pravidlá a upraviť ich smernice tak, aby konkrétna operácia bola čo najlepšie splnená. Pre objasnenie, Oblasťný poradca pre rodové otázky pracuje spolu s Oddelením ľudských zdrojov (HRIJ1) v oblasti podávaní hlásení veliteľovi v súvislosti s rodovou rovnosťou a porušením predpisov obsahujúcich rodový rozmer, napríklad sexuálne zneužívanie alebo obťažovanie, HRIJ1 výlučne podáva hlásenie veliteľovi týkajúce sa náboru žien do síl NATO, ale aj náboru miestnych mužov a žien. Problémy týkajúce sa porušenia medzinárodných noriem, Noriem správania NATO, interného zneužívania a obťažovania riešia právni poradcovia NATO (LEGAD) spolu s oddelením HRIJ1.

3. **Politika.** Keďže prostredie Aliancie je multikultúrne, jednotlivci sa musia navzájom rešpektovať. Z toho vyplýva, že nerešpektovanie a nedostatok profesionalizmu sú neprijateľné a môžu mať nepriaznivý vplyv na morálku. Pravidelné aktivity medzinárodných vojenských veliteľstiev Aliancie, velitelia orgánov NATO v rámci veliteľskej štruktúry NATO (NCS) podriadené ako také ACO a ACT (Spojeneckému veliteľstvu pre operácie a Spojeneckému veliteľstvu pre transformáciu) sú riadené tak, aby sa do nich podľa potreby implementovali postupy v odkazoch V až X. V týchto dokumentoch sa podrobne popisuje kódex správania a neformálne aj formálne mechanizmy na pomoc jednotlivcom pri riešení sťažností.

4. **Vyšetrovanie.** Ak sa vyskytnú obvinenia alebo incidenty, ktorými sa porušujú normy, alebo ktoré zahŕňajú poškodenie civilného obyvateľstva (so špecifickým ohľadom na ženy a deti, od násillia, znásilnenia a ostatných foriem sexuálneho vykorisťovania alebo zneužívania), velitelia síl NATO vymenujú vyšetrovacieho dôstojníka, ktorý vykoná predbežné vyšetrovanie/zaistovanie faktov do 72 hodín od oznámenia. V prípade, že je do prípadu zahrnutý civilný personál, uplatňujú sa predpisy NATO týkajúce sa civilného personálu a Smernica ACO 50-11 (Deployment of NATO Civilians - Nasadenie civilného personálu NATO).

5. Správy a uznesenia. Výsledky budú hlásené prostredníctvom štruktúry velenia až po Centrum strategického smerovania v rámci Hlavného veliteľstva spojeneckých síl v Európe (SHAPE), aby boli súčasťou dennej operačnej správy pre Skupinu velenia Hlavného veliteľstva spojeneckých síl v Európe (SHAPE):

a. V prípade, že je tvrdenie neopodstatnené alebo incident nemá opodstatnenie, vyšetrowanie bude uzavreté bez vznesenia akejkoľvek žaloby voči osobe (osobám) ako falošne obviňujúce personál NATO.

b. Ak má tvrdenie alebo incident opodstatnenie, veliteľ síl posunie výsledky predbežného vyšetrowania na disciplinárne konanie príslušnému štátnemu orgánu. Veliteľ a štátne orgány by mali úzko spolupracovať s cieľom zabezpečiť náležité uznesenie.

c. Záverečné stanovisko by malo byť zverejnené súčasne prostredníctvom štátnej štruktúry velenia, a zároveň prostredníctvom štruktúry velenia NATO.

d. Príslušný personál oddelení J1, Provost Marshal, LEGAD, Poradcovia zahraničnej politiky štátu (State Foreign Policy Advisors – POLAD) a Úradu verejných záležitostí (Public Affairs Office –PAO) budú úzko spolupracovať počas vyšetrowania alebo riešenia tvrdenia alebo incidentu.

Zástupcovia by mali:

- Správať sa vždy profesionálne a disciplinovane.
- Ukazovať najvyššiu mieru integrity, dôstojnosti a úcty.
- Rešpektovať všetky miestne zákony, zvyky a postupy prostredníctvom poznania a rešpektovania kultúry, náboženstva, tradícií a rodovou problematikou.
- Dodržiavať postupy a pravidlá účasti stanovené našou štruktúrou velenia.
- Nediskreditovať NATO prostredníctvom nevhodného osobného správania, neschopnosti plnenia povinností alebo zneužívania našich pozícií.
- Nespáchať žiadny nelegálny čin zbytočného násillia alebo ohroziť niekoho väzbou.
- Nespáchať žiadny čin, ktorý by mohol viesť k fyzickému, sexuálnemu, psychickému poškodeniu alebo utrpeniu najmä v súvislosti so ženami a deťmi.
- Nezneužívať alkohol, užívať alebo pašovať drogy.
- Rešpektovať miestnu populáciu.
- Byť hrdí na svoju pozíciu zástupcov organizácie NATO a nikdy nezneužívať svoju autoritu.

HLÁSENIA TÝKAJÚCE SA RODOVÉHO HĽADISKA V OPERÁCIÁCH

Tu je zoznam otázok, o ktorých je možné uvažovať počas podávania hlásenia/poskytovania správ:

- a. Ako bezpečnostná situácia ovplyvňuje ženy, mužov, dievčatá a chlapcov?
- b. Akým nebezpečenstvám, podobným alebo rozdielnym, čelia muži, ženy, chlapci a dievčatá?
- c. Aké sú rozdiely s ohľadom na zraniteľnosť medzi týmito skupinami (ženy, muži, dievčatá a chlapci)?
- d. Sú bezpečnostné problémy žien a mužov známe a riešia sa ich záležitosti?
Vyhodnocujte tiež bezpečnostné problémy pre rôzne ženy, napríklad ženy ako političky, aktivistky alebo bojovníčky za ľudské práva vrátane bojovníčok za ľudské práva žien.
- e. Akú úlohu zohrávajú ženy v armáde, v ozbrojených skupinách, polícii alebo inej bezpečnostnej inštitúcii ako sú spravodajská služba, hraničná polícia, colnica, imigračný úrad alebo iné služby v oblasti presadzovania práva (percentá síl/skupín, podľa stupňa a kategórie)?
- f. Akú úlohu zohrávajú ženy v rôznych častiach spoločnosti a v rôznych spoločenských skupinách?
- g. Ovplyvňuje výber a interakcia medzi miestnymi orgánmi moci a operáciou schopnosť žien podieľať sa na spoločenskom dianí – napríklad v právnickej, politickej alebo ekonomickej oblasti?
- h. Otázky rodového hľadiska napríklad ohľadom politickej účasti, vzdelania, utečencov, väzňov, problémov v súvislosti so zdravím, sexuálne a rodovo podmieneným násilím, atď.
- i. Vyhodnotenie súčasnej situácie a plánovaných činností.

ODKAZY (REFERENCIE):

- A. United Nations Security Council Resolution 1325 (2000).
- B. United Nations Security Council Resolution 1820 (2008).
- C. United Nations Security Council Resolution 1888 (2009).
- D. United Nations Security Council Resolution 1889 (2009).
- E. United Nations Security Council Resolution 1960 (2010).
- F. United Nations Security Council Resolution 1674 (2006).
- G. United Nations Security Council Resolution 1261 (1999).
- H. United Nations Security Council Resolution 1314 (2000).
- I. United Nations Security Council Resolution 1612 (2005).
- J. 1949 Geneva Convention IV Relative to the Protection of Civilians Persons in Time of War.
- K. 1977 Protocol Additional to the Geneva Conventions of 1949 and Relating to the Protections of Victims of International Armed Conflicts (Protocol I).
- L. Euro-Atlantic Partnership Council Document EAPC(C)D(2007)0022, Implementing UNSCR 1325 on Women, Peace, and Security, dated 10 December 2007 and July 2011.
- M. IMSM-0217-2011, NATO Policy on Combating Trafficking in Human Beings, dated 21 April 2011.
- N. ACO Comprehensive Operational Planning Directive dated 17 December 2010.
- O. ACO Directive 50-11, Deployment of NATO Civilians, dated 30 June 2010.
- P. Lisbon Summit Declaration dated 20 November 2010.
- Q. Chicago Summit Declaration dated 20 May 2012.
- R. PO(2012)0020, Chairman's Progress Report on Implementing NATO/EAPC Policy on UNSCR 1325 and Related Resolutions, dated 17 May 2012.
- S. Bi-SC Directive 75-2, Education, Training, Exercise and Evaluation, dated 18 February 2010.
- T. ACT NU Document 5000ITPX031 0, Education and Training Programme Management Direction and Guidance No 1, dated 8 March 2012.
- U. Convention on the Elimination of all forms of Discrimination Against Women (CEDAW), signed at New York on 18 December 1979 (entry into force 3 September 1981).
- V. SHAPE Directive 50-9, Discrimination and Harassment in the Workplace.
- W. ACT Directive 40-1, ACT Standards of Personal Conduct.
- X. (2010)0016-26, NATO Code of Conduct, dated March 2010.
- Y. ACO Policy Statement on Discrimination and Harassment in the Workplace dated 23 February 2006.
- Z. NCSA Directive 40-7 Standards of Conduct.
- AA. AAP-6(V2012), NATO Glossary of Terms and Definitions.
- BB. United Nations Declaration (53/144) Declaration on the Right and Responsibility of Individuals, Groups and Organs of Society to Promote and Protect Universally Recognised Human Rights and Fundamental Freedoms dated 8 March 1999.
- CC. Convention on the Rights of the Child dated 20 November 1989 and two Optional Protocols to the Convention on the Rights of the Child dated 2000.